

جمهوری اسلامی ایران
مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان

بیت

شماره: ۸۸/۷۲۳۰
تاریخ: ۱۳۸۸/۹/۲۴
پست: دارد

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»
دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم:

بدینوسیله گزارش جلسه چهارصد و چهل و پنجم مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ مشتمل بر ادامه بررسی لایحه مجازات اسلامی ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

مستور، ادامه رسیدگی به لایحه مجازات اسلامی که قرار است در آینده در مجلس شورای اسلامی مطرح شود و به تصویب نهایی برسد.

ماده ۱۵۰: هر گاه کسی بر اثر اکراه غیر قابل تحمل ...

بررسی: اعضاء مجمع نسبت به ماده ۱۵۰ دو نوع استظهار داشتند:

الف) صدر ماده (عدم مجازات مکره بالفتح) شامل جرائم موجب حد و قصاص و جرائم موجب تعزیر می‌گردد و در نتیجه دو مطلب مذکور در ادامه ماده، در مقام بیان امور مرتبط به مکره (بالکسر) می‌باشد.

ب) صدر ماده تنها متعرض عدم مجازات مکره (بالفتح) در مورد جرائم موجب تعزیر می‌باشد و در ادامه مجازات شخص مکره (بالکسر) در جرائم موجب تعزیر بیان می‌شود و ذیل ماده امور مرتبط به مکره و مکره را در جرائم موجب حد و قصاص بیان می‌کند.

لازم به ذکر است که در قانون مجازات سابق اکراه به جرائم تعزیری در ماده ۵۲ و اکراه بر جرائم موجب حد و قصاص در ماده ۲۱۱ آمده و با تفکیک انجام شده ابهامی در استظهار از آن‌ها وجود ندارد.

اما در ماده ۱۵۰ فعلی: ۱- بر اساس استظهار اول، اطلاق عدم مجازات مکره (بالفتح) خلاف شرع دانسته شد.

توضیح اینکه عدم مجازات مکره شامل عدم مجازات وی در مورد اکراه بر قتل نفس نیز می‌گردد و لذا خلاف شرع و خلاف نظر علماء از جمله حضرت امام خمینی (ره) (تحریر الوسیله، چاپ مؤسسه نشر آثار امام خمینی «ره»، ج ۲، ص ۴۸۹، مسئله ۲۴ کتاب القصاص و ج ۲، ص ۱۸۴، مسئله ۶۹ کتاب العضب) می‌باشد.

همچنین اطلاق مذکور شامل عدم مجازات نسبت به بعضی از جرم‌های موجب تعزیر از جمله اکراه بر هدم کعبه یا قبور پیامبر (ص) و ائمه (ع) و ... نیز گردیده که مخالف نظر حضرت امام خمینی (ره) (مکاسب محرمة، چاپ مؤسسه نشر آثار امام خمینی «ره»، ج ۲، ص ۲۲۰) و حضرت آیت الله خونی «ره» (مصباح الفقاهه، ج ۱، ص ۴۴۵) می‌باشد.

بر اساس استظهار دوم نیز اشکال مرتبط به جرم‌های موجب تعزیر، به اطلاق مذکور وارد می‌باشد.

(تصویر صفحات مکاسب محرمة حضرت امام «ره» و مصباح الفقاهه مرحوم آیت الله خونی ضمیمه است)

۲- بر فرض مقید شدن اطلاق ادله تکالیف نبود اکراه، وجهی برای مقید نمودن اکراه به قید «غیر قابل تحمل» نمی‌باشد زیرا بر اساس بعضی از ادله، مجرد اکراه مجوز ارتکاب و مستلزم عدم مجازات می‌باشد و بنابراین تقیید مذکور خلاف شرع دانسته شد.

دوام توفیقات حضرت عالی را از درگاه ایزد متعال مسئلت دارم.

سید حسن طاهری خرم آبادی

رئیس مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان

سید حسن طاهری

۲۶